

Τι συμβαίνει αλήθεια και το ΔΙΑΖΩΜΑ είναι τελευταία πανταχού παρόν σε ό,τι αφορά την αξιοποίηση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς; Πώς ένα σωματείο που είχε αρχικά ως στόχο τη μελέτη, ανάδειξη και αξιοποίηση των αρχαίων θεάτρων σήμερα περιοδεύει ανά τη χώρα, υποστηρίζοντας ότι σχεδιάζει τις δράσεις πολιτισμού του νέου ΕΣΠΑ; Πώς γίνεται ένα μη κερδοσκοπικό, σύμφωνα με το καταστατικό του, σωματείο να εισηγείται και να κατευθύνει κρατικές και

ευρωπαϊκές επενδύσεις εκατομμυρίων ευρώ; Πώς οι «εταίροι» του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ από χορηγοί αδημονούν πλέον να εισβάλουν ως επενδυτές στον κερδοφόρο τομέα της πολιτιστικής διαχείρισης; Τι συμβαίνει όταν ένα σωματείο ιδιωτών διαμορφώνει και επιβάλλει την κατεύθυνση στη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς για τα επόμενα χρόνια, με τη συναίνεση της πρώην και νυν πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, αλλά και πολλών στελεχών του;

Οι προσπάθειες ιδιωτικοποίησης του πολιτισμού δεν είναι νέες. Δεν είναι, βέβαια, εύκολο να προχωρήσει η ιδιωτικοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε μια χώρα που βάσισε τη συλλογική της συνείδηση σε «αυτά τα αγάλματα». Οπότε οι βασικοί τρόποι είναι δύο: είτε μέσω των ΟΤΑ (Δήμοι, Περιφέρειες), είτε μέσω «κοινοφελών οργανισμών» και σωματείων (ΔΙΑΖΩΜΑ, Ίδρυμα Νιάρχος, Ίδρυμα Ωνάση κλπ). Οι προσπάθειες αυτές εντείνονται τα τελευταία χρόνια, είτε με τη μορφή της ανάθεσης έργων σε εργολάβους (όπως λ.χ. η ανάθεση της ψηφιοποίησης αρχαιολογικών αντικειμένων των Εφορειών Αρχαιοτήτων σε ιδιωτικές εταιρείες-εργολάβους, έργο που βρίσκεται σε εξέλιξη) είτε με την προσπάθεια εμπλοκής στο αρχαιολογικό έργο φορέων που παρουσιάζονται ως επίδοξοι διαχειριστές σχετικών κονδυλίων. Ασφαλώς, όλα αυτά προβάλλονται με «θετικό τρόπο»: κάθε φορά που Δήμοι ή Ιδρύματα θέλουν να ανακατευτούν με τη διαχείριση μνημείων, θυμούνται τη «σχέση των μνημείων με την κοινωνία», την οποία υποτίθεται ότι «δεν θέλει» ή «δεν μπορεί» να υπηρετήσει το Υπουργείο Πολιτισμού, θυμούνται τη «σχέση του πολιτισμού με τον τουρισμό» και πάει λέγοντας. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις οι εργαζόμενοι του πολιτισμού εμφανίζονται ως οι «κακοί» που δεν αφήνουν τα μνημεία να «ανασάνουν», ενώ οι δήμαρχοι, οι πολιτευτές, τα διορισμένα ΔΣ και οι επιχειρηματικοί όμιλοι παρουσιάζονται ως η «έκφραση της κοινωνίας των πολιτών» (!). Το ίδιο το ΔΙΑΖΩΜΑ, με αφορμή τα 8 χρόνια λειτουργίας του, δημοσιοποίησε ένα [βίντεο](#) με το οποίο ενημερώνει για τις δράσεις του, αλλά και για το ότι ήρθε για να μας σώσει από το «τείχος» που έχουν ορθώσει οι «αρχαιολόγοι» (!) μεταξύ της κοινωνίας και των μνημείων.

Το ΔΙΑΖΩΜΑ, ωστόσο, προχωρά ένα βήμα παραπέρα: Με όχημα τις διασυνδέσεις του και την υπόσχεση για τόνωση της τουριστικής κίνησης και της τοπικής ανάπτυξης, σχεδιάζει έργα σύμφωνα με δικές του προτεραιότητες, ακυρώνοντας τον κεντρικό σχεδιασμό από το ΥΠΠΟΑ και την ισόρροπη κατεύθυνση των κονδυλίων του ΕΣΠΑ σε αντιπροσωπευτικό αριθμό και κατηγορίες μνημείων. Ετοιμάζεται, μέσω του ΕΣΠΑ, να εφαρμόσει το δικό του όραμα για τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς: τη δημιουργία φορέων διαχείρισης μνημείων και αρχαιολογικών χώρων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, προϋπόθεση μάλιστα του τρέχοντος ΕΣΠΑ, αλλά και τη διασύνδεση μνημείων και χώρων με την επιχειρηματικότητα (sic!). Είναι λογικό, σε μια χώρα με 30% ανεργία, με αποδιαρθρωμένη παραγωγική βάση και διαρκώς υποβαθμιζόμενο δημόσιο τομέα, η ιδιωτικοποίηση του πολιτισμού να φαντάζει ως μια επικερδής υπόθεση για πολλούς επιχειρηματικούς ομίλους, αλλά και ως πηγή εσόδων για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Πολλά ωραία λόγια για να μας πουν ότι... θέλουν να μασουλήσουν τα ΕΣΠΑ

Από την ίδρυσή του, το 2008, ήταν προφανές ότι το ΔΙΑΖΩΜΑ φιλοδοξούσε να είναι κάτι περισσότερο από

ένα σωματείο επιστημόνων, εθελοντών και ευαισθητοποιημένων πολιτών. Συγκεντρώνοντας εκπροσώπους της επιστημονικής και πανεπιστημιακής κοινότητας, συνταξιούχους και ενεργά στελέχη του Υπουργείου Πολιτισμού, της τοπικής αυτοδιοίκησης και του καλλιτεχνικού χώρου, με το συντονισμό ενός απερχόμενου πολιτικού με θητεία στα Υπουργεία Πολιτισμού και Εσωτερικών και στην αυτοδιοίκηση, ήταν φανερό ότι δεν θα παρέμενε απλώς ένα σωματείο που θα συνέλεγε χρήματα από δωρεές για να τα διαθέσει σε μελέτες και δράσεις για αρχαία θέατρα. Μεσολαβώντας ως συντονιστής μεταξύ χορηγών, τοπικής αυτοδιοίκησης και υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ, επιδίωξε τη χρηματοδότηση προγραμμάτων μελέτης, αναστήλωσης και ανασκαφών που θα οδηγούσαν στην αποκατάσταση όχι μόνο θεάτρων, αλλά και ολόκληρων αρχαιολογικών χώρων.

Με το ΕΣΠΑ 2014-2020, το οποίο θα διαχειριστούν κατά μεγάλο ποσοστό οι Περιφέρειες (κι ενώ δεν υπάρχει τομεακό πρόγραμμα πολιτισμού, ούτε σαφές πλαίσιο σχεδιασμού από πλευράς ΥΠΠΟΑ), το ΔΙΑΖΩΜΑ δίνει τα ρέστα του: καθώς δε

μπορούσε να πάρει απευθείας έργα σε μνημεία (παρά τα δύσκολα μνημονιακά χρόνια, δεν έχουν καταφέρει ακόμη να προσπεράσουν την αρχαιολογική νομοθεσία), το ΔΙΑΖΩΜΑ θυμήθηκε τις «πολιτιστικές διαδρομές». Με την αμέριστη στήριξη της προηγούμενης πολιτικής ηγεσίας που έψαχνε κάθε τρόπο έμμεσης ιδιωτικοποίησης της διαχείρισης των μνημείων (ποιος έχει ξεχάσει την υπόθεση της εμπλοκής του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος στον Κεραμεικό και τη Βραυρώνα με τις ευλογίες της ΓΓ Πολιτισμού Λ. Μενδώνη ή την προσπάθεια να ιδιωτικοποιηθεί μέσω ΟΤΑ η διαχείριση των ενάλιων αρχαιολογικών χώρων;) φαίνεται πως έπεισε ότι... ξέρει από ΕΣΠΑ.

Το ΔΙΑΖΩΜΑ, σύμφωνα με τα λεγόμενα του Προέδρου του κ. Στ. Μπένου, εκτός από την ένταξη της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης για τις «πολιτιστικές διαδρομές» στα αρχαία θέατρα της Ηπείρου, σχεδιάζει αντίστοιχα ΕΣΠΑ για πολιτιστικές διαδρομές και στις υπόλοιπες περιφέρειες της Ελλάδας. Προσπαθεί μάλιστα διακαώς να πείσει ότι χάρη στο ΔΙΑΖΩΜΑ σχεδιάζονται και εντάσσονται αυτά τα έργα, τη στιγμή που είναι γνωστό ότι τη διαχειριστική επάρκεια την έχουν οι επιβλέπουσες υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ, οι οποίες επωμίζονται την ευθύνη για την εκτέλεση των έργων και είναι οι αρμόδιοι φορείς για την λειτουργία τους και βέβαια για την ανάδειξη και τη συντήρηση των μνημείων. Επίσης, το ΔΙΑΖΩΜΑ έχει ήδη επεκταθεί στον τομέα των ψηφιακών εφαρμογών και των εκπαιδευτικών δράσεων έχοντας ως στόχο τη «γονιμοποίηση» (sic!) των μνημείων [«από την οικονομία»](#).

Στην προσπάθειά του αυτή, το ΔΙΑΖΩΜΑ έχει και τώρα σημαντικούς συμμάχους. Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) οργάνωσε στις 16/2/2017 συνεδρίαση με θέμα «Συνάντηση με τον κ. Σταύρο Μπένο – Πρόεδρο του Σωματείου «ΔΙΑΖΩΜΑ» και στελέχη του για συνεργασία δράσεων στον τομέα του Πολιτισμού, εν όψει του Νέου ΕΣΠΑ (ΣΕΣ 2014- 2020)», χωρίς την παρουσία του ΥΠΠΟΑ!

Άλλωστε, ο κ. Στ. Μπένος εμφανίζεται σε κάθε ευκαιρία πλάι στην υπουργό Λυδία Κονιόρδου, που δεν κρύβει τον θαυμασμό της για τον [«φωτεινό φάρο»](#), όπως ονομάζει τον επικεφαλής του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ. Το πιο πρόσφατο (και πιο επικίνδυνο) παράδειγμα αυτής της ιδιόμορφης «διαρχίας» είναι η [συνάντηση της Υπουργού Πολιτισμού με την Περιφερειάρχη Βορείου Αιγαίου](#) για θέματα του ΕΣΠΑ Πολιτισμού, όπου η κ. Κονιόρδου συνοδευόταν από τον κ. Μπένο, δίνοντας πλέον και το «επίσημο» μήνυμα ότι η πολιτική του Υπουργείου δεν σχεδιάζεται από τις υπηρεσίες του, αλλά από άλλους...

6+1 ερωτήματα για το ΔΙΑΖΩΜΑ και την εμπλοκή του με τα μνημεία

1. Χρειαζόμαστε το ΔΙΑΖΩΜΑ ή όποιον άλλο ιδιωτικό φορέα για να διασυνδεθούν οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία με τις τοπικές κοινωνίες;

Η συζήτηση για τη διασύνδεση μουσείων, μνημείων και αρχαιολογικών χώρων με την τοπική κοινωνία είναι, ασφαλώς, και στη χώρα μας πολύ παλαιότερη από την 8χρονη ιστορία του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ. Οι εργαζόμενοι και εργαζόμενες στο ΥΠΠΟΑ σε συνεργασία με δήμους, τοπικούς συλλόγους και σχολεία έχουν ανοίξει τους χώρους, έχουν οργανώσει εκδηλώσεις, δράσεις ευαισθητοποίησης, θεματικές περιηγήσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, ήδη από τη δεκαετία του 1990! Άλλωστε, η σχετική επιστημονική συζήτηση και παραγωγή γνώσης κατατάσσει την Ελλάδα στις πρωτοπόρες χώρες της Ευρώπης στα θέματα αυτά.

Σε πείσμα της υποστελέχωσης και της έλλειψης πόρων οι δράσεις αυτές συνεχίζονται, όμως θεωρούνται «αυτονόητες» και δεν προβάλλονται με τυμπανοκρουσίες, ενώ συχνά απαξιώνονται ως προτεραιότητα από την εκάστοτε πολιτική ηγεσία του ΥΠΠΟ. Το γιατί οι δράσεις αυτές αντί να ενθαρρύνονται, να χρηματοδοτούνται και να στελεχώνονται με προσωπικό, γίνονται στο περιθώριο μιας ολοένα διογκούμενης γραφειοκρατίας, αυτό αποτελεί πολιτική επιλογή και όχι υποκειμενική αδυναμία. Η υποβάθμιση αυτή αποτυπώνεται και στον Οργανισμό που επιβλήθηκε στο ΥΠΠΟΑ το 2014, όπου τα τμήματα προβολής και εκπαιδευτικών προγραμμάτων εξαφανίστηκαν από εφορείες και μουσεία. Ίσως γιατί ετοιμάζονταν «άλλοι» να αναλάβουν αυτόν τον ρόλο, όπως το ΔΙΑΖΩΜΑ που είχε την αμέριστη «συμπάρασταση» της προηγούμενης Γενικής Γραμματέα Πολιτισμού, η οποία είχε και τον τελικό λόγο για τον Οργανισμό...

Όσο για τη συνεργασία Τοπικής Αυτοδιοίκησης και υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ στην εκτέλεση έργων, κι αυτή είναι δρομολογημένη εδώ και δεκαετίες τόσο στο πλαίσιο κρατικών όσο και ευρωπαϊκών προγραμμάτων, με διαδικασίες που διασφαλίζουν ότι η διαχείριση των μνημείων γίνεται από το ΥΠΠΟΑ και δεν ανατίθεται στους ΟΤΑ -και μέσω αυτών σε ιδιώτες. Βέβαια, από την περίοδο σχεδιασμού του ΕΣΠΑ 2014-2020, κάποιος φρόντισαν την εξαίρεση του ΥΠΠΟΑ και των υπηρεσιών του από τους φορείς διαχείρισης του προγράμματος, ώστε να εξαρτάται η χρηματοδότηση και ο σχεδιασμός από τους ΟΤΑ. Και τώρα εμφανίζεται το ΔΙΑΖΩΜΑ ως «σύμβουλος» για τη διαχείρισή του ή για τη «διαμεσολάβηση» μεταξύ ΥΠΠΟΑ και ΟΤΑ.

2. Χρειαζόμαστε το ΔΙΑΖΩΜΑ ή όποιον άλλο ιδιωτικό φορέα για να σχεδιαστούν εκπαιδευτικά προγράμματα και πολιτιστικές διαδρομές;

Οι πρώτες πολιτιστικές διαδρομές σχεδιάστηκαν από το ίδιο το ΥΠΠΟΑ πριν από 25 χρόνια! Και βέβαια συνέδεαν τοπικά μνημεία με την τοπική κοινωνία και την τοπική παραγωγή -ό,τι τώρα διαφημίζει το ΔΙΑΖΩΜΑ στο βιντεάκι του ότι... θα κάνει. (Το γνωρίζει άλλωστε πολύ καλά και ο ίδιος ο Στ. Μπένος, όπως θα δείτε σε αυτό το [προεκλογικό φυλλάδιο](#) από το... μακρινό 1997!)

Το πρώτο πρόγραμμα «το σχολείο υιοθετεί ένα μνημείο» πραγματοποιήθηκε το 1994-1997, με τη συνεργασία των Υπουργείων Πολιτισμού και Παιδείας. Τα υλικά υπάρχουν, η εμπειρία υπάρχει, όλα αυτά έχουν δημοσιευτεί κι έχουν συζητηθεί εκτενώς. Κι έρχεται τώρα το ΔΙΑΖΩΜΑ να παρουσιάσει ως «πρωτοποριακές» τις προ 30ετίας δράσεις που ουσιαστικά «κλέβει» από τα ίδια το ΥΠΠΟΑ για να τις «ξαναπουλήσει» στο ΥΠΠΟΑ και τις τοπικές κοινωνίες! Χαρακτηριστική ήταν η παρουσία του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ ως οργανωτή του προγράμματος «Οι μαθητές μάς ξαναγούν στα αρχαία θέατρα», που φέρεται να «συνδιοργάνωσαν τα υπουργεία Παιδείας και Πολιτισμού, η ΕΡΤ και το σωματείο Διάζωμα». Ξαφνικά η δουλειά των συναδέλφων της Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων με το τοπικό σχολείο εμφανίζεται ως δουλειά του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ που μάλιστα, [σύμφωνα με τα δημοσιεύματα](#), θα προβάλλεται από την Aegean ως δικό του έργο(!). Είπατε τίποτα;

3. «Όμως, το ΔΙΑΖΩΜΑ μαζεύει λεφτά για τα μνημεία, που δεν θα μπορούσαμε να βρούμε

αλλιώς»

Είναι έτσι τα πράγματα; Μια ματιά στον οικονομικό του απολογισμό δείχνει ότι το μεγαλύτερο μέρος των χορηγιών που δέχεται το ΔΙΑΖΩΜΑ κατευθύνεται στην στήριξη της δικής του λειτουργίας και των δράσεων προβολής του και ένα μικρό μόνο ποσοστό στα μνημεία. Δεν τα λέμε εμείς, αλλά ο ισολογισμός που δημοσιοποίησε το ίδιο το ΔΙΑΖΩΜΑ:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ ΑΠΟ 01/9/2008 ΕΩΣ 31/12/2016

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ 1.532.923,51

ΕΞΟΔΑ 1.479.053, τα οποία αναλύονται ως εξής:

ΠΑΓΙΑ	10.000
ΕΞΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	183.399
ΑΜΟΙΒΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ	529.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΣΕ ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΑΤΡΑ	65.650
ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑ	44.664
ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	27.968
ΕΞΟΔΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΝ	246.000
ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	50.000

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ - ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΕΡ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ 217.000

Δεν είναι μόνο αυτό όμως. Το κυριότερο είναι ότι το ΔΙΑΖΩΜΑ, με το να μεσολαβεί κατευθύνοντας τις υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ στην χρηματοδότηση συγκεκριμένων μνημείων, ουσιαστικά καθορίζει όχι μόνο τις προτεραιότητες και το ποια έργα θα ενταχθούν, αλλά και τον προϋπολογισμό τους. Για παράδειγμα: το ΔΙΑΖΩΜΑ αναθέτει τη μελέτη αναστήλωσης για όποιο αρχαίο θέατρο θέτει το ίδιο σε προτεραιότητα, σε όποιον συνεργάτη επιλέγει το ίδιο, χωρίς διαγωνισμό (όπως θα γινόταν από το δημόσιο), ακόμη κι αν υπάρχει ήδη μελέτη αναστήλωσης (όπως έχει συμβεί). Η μελέτη αυτή ουσιαστικά καθορίζει και το κόστος του συνολικού έργου της αναστήλωσης. Μετά την παράδοση της μελέτης, το ΥΠΠΟΑ είναι περίπου «υποχρεωμένο» να εντάξει το έργο στον προϋπολογισμό του, ακόμη κι αν αυτό σημαίνει ότι η μερίδα του λέοντος θα κατευθυνθεί σε ένα μνημείο, ενώ μπορεί να υπάρχουν στην ίδια περιοχή άλλα μνημεία που χρειάζονται φροντίδα ή άλλες ώριμες μελέτες. Ποιος τολμά να αρνηθεί, διακινδυνεύοντας να δει το όνομά του στις εφημερίδες ως αυτού που «δεν συνεργάζεται για να σωθούν τα μνημεία»;

4. Μπορούν όλα τα αρχαία θέατρα (και όλα τα μνημεία) να επαναχρησιμοποιηθούν;

event-e811_avlaia_640x360_ce9dcea4Η επανάχρηση των μνημείων είναι μια από τις μορφές που παίρνει η κοινωνικοποίησή τους και η απόδοσή τους στο κοινό. Και προφανώς είναι σημαντικό να επαναχρησιμοποιούνται τα αρχαία θέατρα για σύγχρονες παραστάσεις. Όμως, αυτό δεν μπορεί να γίνει σε όλες τις περιπτώσεις. Αν λ.χ. κάποιο μνημείο χρειάζεται να αναστηλωθεί με νέο υλικό πάνω από 50% για να επαναχρησιμοποιηθεί, αυτό σημαίνει παραβίαση κάθε αναστηλωτικής δεοντολογίας. Επανάχρηση θεάτρων δεν σημαίνει να χτίζουμε καινούρια δήθεν αρχαία θέατρα! Κι αυτό είναι κάτι που πρέπει να διασφαλίζουν οι ίδιες οι υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ -κι όχι να αναγκάζονται να κάνουν έργα μη αποδεκτά επιστημονικά μόνο και μόνο επειδή πιέζει κάποιος δήμαρχος ή το ΔΙΑΖΩΜΑ ή όποιος άλλος φορέας.

5. Περιορίζεται το ΔΙΑΖΩΜΑ στη μελέτη και ανάδειξη των αρχαίων θεάτρων, όπως ήταν ο σκοπός ίδρυσής του;

Κάθε άλλο! Με όχημα τα αρχαία θέατρα, ωδεία, στάδια, φιλοδοξεί να εμπλακεί στην διαχείριση αρχαιολογικών χώρων, εντός των οποίων βρίσκονται κατά κύριο λόγο τα παραπάνω μνημεία. Επεκτείνεται στις αρχαιολογικές διαδρομές, τα «αρχαιολογικά πάρκα», τις ψηφιακές εφαρμογές για αρχαιολογικούς χώρους και πολλά άλλα. Υπάρχει κοινός στόχος σε όλα αυτά: η χρήση των θεάτρων για παρουσίαση θεαμάτων, η πιο διευρυμένη χρονικά λειτουργία τους, η σύνδεσή τους με την ιδιωτική πρωτοβουλία και η δυνατότητα ανάθεσής τους σε «φορείς διαχείρισης» είναι μερικές μόνο από τις προτάσεις που «πρακτορεύει» ο κ. Μπένος στις ομιλίες του. Θέτει, δηλαδή, με σαφήνεια τις βάσεις για μια πιο ιδιωτικοποιημένη λειτουργία του συνόλου των αρχαιολογικών χώρων. Αυτή είναι η φιλοσοφία των πολιτιστικών διαδρομών που φιλοδοξεί το ΔΙΑΖΩΜΑ να χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ. Στο δημόσιο λόγο τους οι εκπρόσωποι του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ μιλούν πλέον για το σύνολο των μνημείων και «τη σύνδεσή τους με την επιχειρηματικότητα». Αυτός είναι και ο λόγος που το ΔΙΑΖΩΜΑ έχει τόσο καλή συνεργασία με την εκάστοτε πολιτική ηγεσία, με τους περιφερειάρχες και βέβαια με τα ΜΜΕ.

6. Τι έχει τελικά το ΔΙΑΖΩΜΑ που δεν έχουν οι υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού;

Στήριξη, πολιτική και επικοινωνιακή. Σε κάθε ενέργεια του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ, από την πιο μικρή συνέλευση μέχρι την οποιαδήποτε ομιλία του κ. Μπένου, υπάρχει μια στρατιά πρόθυμων δημοσιογράφων που θα εξυμνήσουν την «αποτελεσματικότητά του».

Χαρακτηριστικοί τίτλοι: «Το πρότυπο μοντέλο που... απογειώνει το «Διάζωμα»,

Το «Διάζωμα» και η πρόταση για ολιστική ανάπτυξη,

«ΔΙΑΖΩΜΑ: «σταυροδρόμι» Τεχνολογίας και Πολιτισμού»

είναι λίγα μόνο από τα άπειρα εγκωμιαστικά που θα συναντήσετε με μια απλή αναζήτηση. Πρόκειται για τους ίδιους δημοσιογράφους και τα ίδια Μέσα Ενημέρωσης που σε κάθε ευκαιρία λοιδορούν τους δημοσίους υπαλλήλους ως «τεμπέληδες», χαρακτηρίζουν την Αρχαιολογική Υπηρεσία «εμπόδιο ανάπτυξης», τους αρχαιολόγους «κολλημένους» και «ιδεοληπτικούς» και πάει λέγοντας... Πρόκειται για τα ίδια ΜΜΕ που έσπευσαν να χειροκροτήσουν τις φοβερές ιδέες του κ. Στέφαν Μίλλερ για τη Νεμέα, να προβάλλουν τις φοβερές προτάσεις του Κόστα Ναυαρίνο για την αρχαία Μεσσήνη, να θρηνήσουν για την απόρριψη από ΚΑΣ της επίδειξης μόδας του Gucci στην Ακρόπολη. Δεν είναι παράξενο. Είναι συνεπείς στη λογική των ιδιωτικοποιήσεων και του περιορισμού του δημόσιου τομέα σε διαχειριστικό ρόλο, όπως στην περίπτωση της διαχείρισης των ΕΣΠΑ, όπου ο δημόσιος τομέας είναι κατάλληλος μόνο για να βγάξει τη «λάντζα» ενώ τα κέρδη και τα εύσημα να τα καρπώνονται οι ιδιώτες! Ο περιορισμός του δημοσίου και πιο συγκεκριμένα του ΥΠΠΟΑ σε διαχειριστικό ρόλο στον τομέα του σύγχρονου πολιτισμού έχει δοκιμαστεί εδώ και πολλά χρόνια -με την αμέριστη στήριξη των ίδιων ΜΜΕ- κι έχει οδηγήσει τις υπηρεσίες του σύγχρονου πολιτισμού σε διεκπεραιωτικό ρόλο (λάντζα, χρηματοδοτήσεις) στην υπηρεσία των μεγάλων ιδρυμάτων με αποκορύφωμα τις εξελίξεις των τελευταίων χρόνων (λ.χ. Μέγαρο Μουσικής, ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος).

Αν βάλουμε δίπλα σε αυτή την επικοινωνιακή διαχείριση και την πολιτική στήριξη που προσφέρεται αφειδώς στον κ. Μπένου, ακόμη και από την «αριστερή» κυβέρνηση, τότε η εικόνα ολοκληρώνεται...

6+1. Τι είναι τελικά το ΔΙΑΖΩΜΑ;

Το ΔΙΑΖΩΜΑ αποτελεί ένα όχημα παρέμβασης στη διαχείριση των μνημείων από μια ομάδα συμφερόντων που πόρρω απέχει από την έκφραση κοινωνικών αναγκών και ευαισθησιών, όπως θέλει να αυτοπαρουσιάζεται. Επιβάλλει ιεραρχήσεις και προτεραιότητες στο ποια μνημεία πρέπει να

προστατευτούν ή να αποκατασταθούν, όχι βάσει επιστημονικών κριτηρίων ή δημοσίου συμφέροντος αλλά βάσει τοπικών, επικοινωνιακών ή πολιτικών επιδιώξεων. Οικειοποιείται έργο των Εφορειών Αρχαιοτήτων, παρουσιάζοντάς το ως δικό του, ενώ παράλληλα τις κατηγορεί για το «τείχος» που δήθεν ορθώνουν μεταξύ μνημείων και κοινωνίας. Παρά την επιστημονική του προμετωπίδα αποδεικνύεται ολοένα και περισσότερο ότι λειτουργεί ως εκπρόσωπος συμφερόντων που αποβλέπουν στην άμεση ή έμμεση ιδιωτικοποίηση της διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από τις συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, την απόδοση της διαχείρισης των μνημείων στην τοπική αυτοδιοίκηση, σε αναπτυξιακές εταιρείες με τη συμμετοχή της «τοπικής κοινωνίας», δηλαδή των επιχειρηματικών-τουριστικών ομίλων.

Η απόδοση της διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς στην ιδιωτική πρωτοβουλία θα ευνοήσει τις επιχειρήσεις και όχι τα μνημεία, θα κατηγοριοποιήσει ακόμα περισσότερο τα μνημεία σε «πρώτης» και «δεύτερης» προβολής, θα εξαφανίσει οποιαδήποτε επιστημονική αντιμετώπιση, θα ελαστικοποιήσει ακόμη περισσότερο τις εργασιακές σχέσεις όσων δουλεύουν σε αυτά. Μπορεί σήμερα το ΔΙΑΖΩΜΑ να εμφανίζεται ως «λύση ανάγκης» για μια μελέτη που δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί από αλλού, ή για προσωπικό που δεν μπορεί να προσληφθεί λόγω των μνημονιακών απαγορεύσεων, όμως αυτή είναι η κερκόπορτα για την ιδιωτικοποίηση.

Δεν είναι τυχαίο ότι το ΔΙΑΖΩΜΑ άνθισε την εποχή της κρίσης και των μνημονίων, όταν το πάγωμα των προσλήψεων και η υποχρηματοδότηση γονάτισαν πολλές υπηρεσίες, που απογυμνώθηκαν από το επιστημονικό προσωπικό τους, ενώ από τις μνημονιακές κυβερνήσεις και τους πρόθυμους υποστηρικτές τους εξελισσόταν μια εκστρατεία συκοφάντησης του δημοσίου τομέα. Οι ίδιοι οι εταίροι του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ, τράπεζες, κατασκευαστικοί όμιλοι, πολυεθνικές, βιομηχανίες, επιχειρήσεις ήταν αυτοί που κέρδισαν ή επιβίωσαν από την κρίση απολαμβάνοντας την προστασία των μνημονίων, επωφελούμενοι από την πτώση των μισθών και την κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων. Είναι οι ίδιοι που ετοιμάζονται να εισβάλουν στον παρθένο χώρο της πολιτιστικής διαχείρισης με την ανάλογη θεσμική διευκόλυνση από τη μεριά της κυβέρνησης.

Η ζωντανή σχέση με τις τοπικές κοινωνίες, το άνοιγμα των μνημείων σε κάθε κοινωνική ομάδα, στη σύγχρονη δημιουργία, η ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων, οι πολιτιστικές διαδρομές, οι αποκαταστάσεις αποτελούν έργο που επιτελεί, όχι χωρίς δυσκολίες, η Αρχαιολογική Υπηρεσία εδώ και πολλά χρόνια, με γνώμονα την επιστημονική αντιμετώπιση των μνημείων, την ιστορική μνήμη και την απόδοση των μνημείων στο κοινό όπου ανήκουν. Στην κατεύθυνση αυτοί αρωγοί και ανιδιοτελείς συνεργάτες μας είναι τα δημόσια σχολεία, οι εκπαιδευτικοί, οι γονείς, οι μαθητές, οι Έλληνες και ξένοι επισκέπτες, οι κοινωνικές ενώσεις και συλλογικότητες. Η εμπλοκή προσώπων ή φορέων στο αρχαιολογικό έργο με στόχο την προσωπική προβολή, την οικειοποίηση του έργου άλλων και την διαχείριση κονδυλίων για άλλους σκοπούς, δεν αποτελεί ανιδιοτελή συνεισφορά και ως τέτοια πρέπει να μας βρει απέναντί της.

eakypopo.wordpress.com